

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/25/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

38/2012. (I. 31.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ képviselőjében a házastársa 2011. július 5-én előterjesztett **panaszát** a 2012. január 31-én megtartott zárt ülésén született döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Cs.-i Rendőrkapitányság vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele és feleségével szemben 2011. július 1-jén foganatosított rendőri intézkedések és mulasztások (igazoltatás, előállítás, házkutatás; valamint az azonosításra vonatkozó kötelezettség, és a panaszjogról való tájékoztatás elmulasztása), továbbá a rendőri hangnem miatt felesége útján, 2011. július 5-én postai úton terjesztette elő panaszát, amit 2011. július 18. napján kiegészített.

I.

1) A panaszbeadvány és annak kiegészítése szerint a panaszos feleségével – aki szintén panaszt terjesztett elő a Testületnél – 2011. július 1-jén vásárlás céljából Cs. faluból Cs. városba utazott. A panaszost és feleségét egy idősebb férfi, aki a panaszosok fuvarosa szállította személygépkocsijával. Cs. városba érve először a B. Áruházba mentek, onnan pedig 10 óra körül a szemben levő ún. „száz forintos” boltba. Már a fizetőpultnál voltak, amikor

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

belépett az üzletbe két rendőr. A rendőrök nem közölték nevüket, nem mutatták fel azonosító jelvényüket és szolgálati igazolványukat. A panaszos sérelmezi ezt a rendőri mulasztást.

Az egyik rendőr – aki a panaszos falujabeli – köszönést követően elkérte mindkettőjük személyi igazolványát, annak ellenére, hogy személyesen is ismeri őket. A panaszos és felesége eleget tett a felszólításnak, a rendőrök pedig rádión keresztül leellenőrizték adataikat. Amikor a panaszos felesége megkérdezte, miért volt arra szükség, a rendőr azt válaszolta, hogy utasítást kapott egy nyomozótól az igazoltatásra, mert „tavaly a cs.-iek Cs. városban valamit csináltak, ezért kell ellenőrizni” őket. Az igazoltatás után a rendőr elnézést kért a panaszostól és feleségétől, és eltávozhattak az üzletből.

A panaszos és felesége ezt követően a L. áruházban folytatták a bevásárlást, amikor a fuvarosuk mobiltelefonja megszólalt, és azt kérdezték tőle, hogy hol tartózkodik. Öt perc elteltével, 10 óra 45 perc körül megérkezett az áruházba az előzőleg intézkedő két rendőr. Ekkor sem azonosították magukat, csak felszólították a panaszost és feleségét, hogy fejezzék be a vásárlást, mert előállítás céljából velük kell menniük a Cs.-i Rendőrkapitányságra. Az áruházban külön pénztárt nyitottak, hogy haladjon a sor, és a panaszost és feleségét minél hamarabb előállítsák. A panaszost nagyon rosszul érintette ez az intézkedés: egyrészt, mert úgy kísérték őket, mintha bűnelkövetők lennének, másrészt pedig falubeli lakosok is tartózkodtak az üzletben, akik jól ismerik őket. A panaszos felesége megkérdezte a falubeli rendőrt, hogy „miért pont velük csinálják ezt”? A rendőr azt válaszolta, hogy azért, mert a nyomozó szólta, hogy állítsák elő őket a rendőrkapitányságra.

A panaszost és feleségét beszállították a Cs.-i Rendőrkapitányságra, ahol két órát töltöttek. Fél óráig egy rendőrrel ültek egy irodában, majd a panaszost felkísérték az emeletre, egy nyomozóhoz. Akkor derült ki, hogy a rendőri intézkedésnek az volt az oka, hogy a B. Áruházból értesítették a rendőröket, miszerint egy 2010 augusztusában történt lopásnál egy biztonsági kamera azt rögzítette, amint egy, a panaszoshoz hasonló férfi egy nővel tartózkodik az üzletben. A felvételt a rendőr lejátszotta a panaszosnak, aki közölte, hogy nem ő látható a felvételen.

A rendőri intézkedéssel összefüggésben a panaszos megjegyezte, hogy nem kérte hozzátartozó vagy más személy kiértesítését, mert a rendőrök közölték, hogy az egy-két órát fog igénybe venni.

A panaszbeadványban a panaszos megemlítette azt is, hogy kihallgatásukat követően a feleségét a fuvaros férfi, őt pedig a Cs.-i Rendőrkapitányság nyomozója szállította haza, majd jelenlétükben, 14 óra körül lakásukon házkutatást tartott a rendőrkapitányság két rendőre. A panaszos sérelmezte a házkutatás elrendelését és annak körülményeit, az „ártatlan meghurcoltatásukat”. Amikor a panaszos felesége megkérdezte, hogy „kit lehet ezért felelősségre vonni”, akkor a nyomozó azt válaszolta, hogy senkit.

A házkutatást követően – ami egyébként eredménytelen volt – adták át a panaszos részére az előállítás időtartamáról szóló igazolást.

A panaszos előadta, hogy a rendőrök az előállítás okáról szóban tájékoztatták, de előállítotti jogairól, valamint a panasztétel lehetőségéről nem.

A panaszos a fentiek miatt kérte a Testületet panaszának kivizsgálására.

2) A panaszos beadványához mellékelte az előállítás időtartamáról szóló igazolást, amelynek tartalmát a Testület a II. részben ismerteti.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A Cs.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint a panaszossal és feleségével szemben a Cs.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály r. törzssászlós szolgálatirányító parancsnoka, a Közrendvédelmi Alosztály r. törzsrőrmester járőre, illetve a Bűnügyi Osztály r. főhadnagy főnyomozója és egy r. zászlós nyomozója intézkedett.

2) A Cs.-i Rendőrkapitányság vezetője a panaszolt rendőri intézkedéssel összefüggésben az alábbi tájékoztatást adta a Testületnek.

A Cs.-i Rendőrkapitányság nyomozást folytatott a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 316. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés 1. fordulata szerint minősülő kisebb értékű lopás vétségének gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen. A személy 2010. augusztus 10-én 11 óra 30 perc és 13 óra közötti időben a Cs. város B. Áruházból eltulajdonította az üzletvezető tulajdonát képező Nokia típusú mobiltelefont. Az üzletvezető 2011. július 1-jén 10 órakor személyesen tett bejelentést a rendőrkapitányság ügyeletére, amely szerint a 2010. augusztus 10-én történt telefonlopást elkövető ismeretlen személyeket egy alkalmazottja a bejelentést megelőzően látta ismét az üzletben megjelenni.

2011. július 1-jén 8 órától 20 óráig a r. törzssászlós szolgálatirányító parancsnok és a r. törzsrőrmester járőr közösen látott el közterületi járőrszolgálatot Cs. város területén. A rendőrkapitányság ügyeletesének utasítására a rendőrök a F. utcán található egyik boltjába mentek, mivel ott tartózkodtak a B. Áruház alkalmazottja által felismerni vélt feltételezett elkövetők. Az üzletbe érve a rendőrök a panaszost és feleségét igazoltatás alá vonták, majd adataikat a központi nyilvántartási rendszerben leellenőrizték. Az ügyeletes közölte velük, hogy az adatok rögzítése után a helyszínről eltávozhatnak.

Amikor a rendőrök a rendőrkapitányság ügyeletére bevonultak, beszámoltak a Cs.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Alosztály vezető-helyettesének, aki további utasítást adott arra, hogy az előzőleg igazoltatott személyeket állítsák elő a Cs.-i Rendőrkapitányságra. A B. Áruházban történt telefonlopás ügyben ugyanis a B. Áruház biztonsági kamerája által az elkövetés idején készült felvételt tartalmazó a CD lemezt visszanezve az igazoltatott férfi (a panaszos) nagyon hasonlít a bűncselekményt elkövető személyre. Ezen felmerülő új információk alapján a panaszos és felesége bűncselekmény elkövetésével voltak gyanúsíthatók, ezért szükségessé vált előállításuk.

Ezt követően a rendőrök a r. törzsőrmester járőr „állampolgári kapcsolatai útján” felkutatták a város területén a panaszost és feleségét. A L. áruházban találták meg a személyeket, majd a vásárlásukat végig várva az áruházból kikísérték őket, és miután az áruikat biztonságba helyezték, a rendőrök közölték, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt előállítják mindkettőjüket a Cs.-i Rendőrkapitányságra.

A kapitányságvezető tájékoztató levele szerint a járőrök az első intézkedés során – utasításra – a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. §-ának (1) bekezdésében foglaltak alapján a panaszost 10 óra 9 perckor igazoltatták, adatait a körözési nyilvántartó rendszerben leellenőriztették, és RK lapon rögzítették. A második esetben – utasításra – a Bűnügyi Osztálytól beszerzett információ alapján a panaszost 10 óra 20 perckor ismételtén igazoltatták. Adatait a körözési nyilvántartóban ismételtén leellenőriztették, mivel őt az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja alapján előállították, és a Bűnügyi Osztály nyomozóinak átadták, akik később további eljárási cselekményeket folytattak le vele szemben.

A tájékoztató levél szerint az intézkedést fogyanatosító rendőrök azért a fuvaros embert hívták fel mobiltelefonján, mert a panaszos az első intézkedés alkalmával elmondta, hogy a férfi vitte őt és feleségét személygépkocsival Cs. faluból Cs. városba. Mivel a r. törzsőrmester szintén cs.-i lakos, így a megjelölt férfit személyesen ismeri, és annak mobiltelefonszámát is tudja (az rögzítve volt saját mobiltelefonjában), így a rendőr őt hívta fel információszerzés végett.

A Cs.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint a panaszos előállítása 2011. július 1-jén 11 órától 14 óra 10 percig tartott. Az intézkedő rendőrök 11 órától 11 óra 42 percig előállították a rendőrkapitányságra, illetve elkészítették az előállításhoz szükséges nyomtatványokat: az előállítás végrehajtásáról szóló jelentést, két nyilatkozatot, a hozzátartozó kiértesítéséről szóló nyomtatványt és az előállítás időtartamáról szóló igazolást. A panaszost nem helyezték el előállító helyiségben. A nyomtatványok kitöltését követően a r. törzsszázlós szolgálatirányító parancsnok felvilágosítást adott a panaszosnak az előállított jogairól és kötelezettségeivel kapcsolatban, amit a panaszos a formanyomtatványok kitöltése és annak általa történt elolvasása után saját kezű aláírásával elismert. A nyomtatvány elolvasása és aláírása előtt a panaszos panasszal nem élt.

A Bűnügyi Osztály r. főhadnagy főnyomozója 2011. július 1-jén 11 óra 42 perckor átvette a panaszost a további szükséges eljárások lefolytatása végett. A panaszos lakásán tartott házkutatással kapcsolatban a tájékoztató levél azt tartalmazza, hogy a kényszerintézkedést a Bűnügyi Osztály r. zászlós nyomozója és r. főhadnagy főnyomozója fogyanatosította 2011. július 1-jén 13 óra 40 perctől 13 óra 48 percig. A házkutatást követően, 13 óra 50 perctől 14 óra 10 percig a panaszost a lakásán a r. zászlós nyomozó „kézzel” kihallgatta. A kihallgatást követően, 14 óra 10 perckor a panaszost szabadon bocsátották.

A lopás miatt folyamatban levő büntetőügyben a B. Áruház alkalmazottja a folytatólagos tanúkihallgatása során elmondta, hogy a panaszos személyében testalkata, valamint arckaraktere alapján felismerni vélte az ismeretlen elkövetőt. Az ügyben bűnjelként szerepelt a B. Áruház biztonsági kamerája által 2010. augusztus 10-én készült felvételt tartalmazó CD lemez. A felvételen jól látszik, hogy „egy középkorú köpcös, kopasz férfi az üzletvezető asztaláról eltulajdonította annak mobiltelefonját. A férfivel az üzletbe érkezett és távozott egy alacsony, vékony testalkatú nő, akinek a felvétel alapján tudomásának kellett lennie a bűncselekmény elkövetéséről.”

A kamerafelvétel megtekintését követően egyértelművé vált, hogy a nő nem azonos a panaszos feleségével, viszont a férfi, aki a bűncselekményt elkövette, nagyon hasonlít a panaszoshoz. Mivel a felvétel alapján gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy a panaszos bűncselekményt követett el, ezért a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 149. §-ának (2) bekezdés c) pontja alapján házkutatást tartottak a panaszosnál. A főnyomozó és a nyomozó halasztást nem tűrő nyomozati cselekményként házkutatást foganatosítottak házkutatási határozat nélkül – mivel annak késedelmes foganatosítása a büntetőeljárás céljának elérését veszélyeztette volna –, ami nem vezetett eredményre.

A kapitányságvezető továbbá tájékoztatást adott arról is, hogy a panaszost (és feleségét) az említett büntetőeljárás során tanúként hallgatták ki, egyéb eljárást vele szemben a rendőrség nem kezdeményezett. A 2011. július 5-én a Be. 188. §-ának (1) bekezdés c) pontja alapján és figyelemmel a 189. § (1) bekezdés első mondatára (mivel az elkövető kiléte a nyomozásban nem volt megállapítható), a nyomozást felfüggesztették.

3) a) A nyomozati iratok tanúsága szerint ismeretlen tettes 2010. augusztus 10-én 11 óra 30 perc és 13 óra 30 perc között a B. Áruházban az üzletvezetői asztalon örizetlenül hagyott mobiltelefont eltulajdonította, ami miatt a sértett feljelentést tett. A nyomozást 2010. október 20-án felfüggesztették, mert az elkövető kiléte a nyomozásban nem volt megállapítható. 2011. július 1-jén 10 órakor a sértett személyesen tett bejelentést arról, hogy alkalmazottja a bejelentést megelőzően látta azokat a személyeket, akikben a bűnelkövetőket vélte felismerni.

b) A B. Áruház alkalmazottját a rendőrség 2011. július 1-jén 11 óra 6 perctől tanúként hallgatta ki, aki korábbi vallomását fenntartva elmondta, hogy a cselekmény elkövetőit személyesen nem, csak az áruházi biztonsági kamera felvételein látta. A felvételt többször is megnézte, de akkor a személyek számára nem voltak ismerősek.

A kihallgatás napján 9 óra 30 perc és 10 óra között megjelent az üzletben egy férfi és egy nő. Az alkalmazott a férfiben első ránézésre felismerni vélte a biztonsági kamera felvételein látható férfit – arckarakteréről, rövid hajáról. A két személy bement az áruházba, a férfi az egyik kiszolgálóhoz ment és 10 darab hangfal sarkot kért, közben a nő a kiszolgáló pulttal szembeni polcokhoz ment és az árukat nézegette, nem vásárolt semmit. Az üzletből a megvásárolt dolgokkal távoztak, majd a szemben található 100 forintos üzletbe mentek. A tanún kívül más dolgozó nem ismerte fel a férfit.

4) Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint 2011. július 1-jén 11 órakor a Cs.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztályának r. törzsőrmester járőre és r. törzssászlós szolgálatirányító parancsnoka megjelent Cs. város V. utcában található L. áruháznál, ahol rendőri intézkedés alá vonták a panaszost.

A rendőri intézkedés előzménye az volt, hogy az ügyeletes tiszt tájékoztatása szerint aznap 10 órakor egy férfi személyesen tett bejelentést arról, hogy még 2010-ben az üzletben ismeretlen személyek telefonlopást követtek el, akiket az alkalmazottja a bejelentést megelőzően ismét látott az üzletben megjelenni, majd onnan személygépkocsival eltávozni. A bejelentő alkalmazottjának elmondása alapján ezek a személyek azonosak voltak a bűnelkövetőkkel. Továbbá személyleírásuk megegyezett az adott büntetőügy elkövetőinek személyleírásával. Ez alapján a panaszost és feleségét a rendőrök a város területén felkutatták,

és a L. áruház parkolójában igazoltatták, majd további intézkedés végett előállították a Cs.-i Rendőrkapitányságra, és 11 óra 42 perckor a rendőrök átadták a Bűnügyi Osztálynak.

A jelentés szerint a panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés 1. fordulata alapján igazoltatták, a 29. § (4) bekezdése alapján átvizsgálták, és a 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján – bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy – előállítását foganatosították. A panaszossal szemben az intézkedés során kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

A dokumentum tartalmazza továbbá, hogy a panaszos az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról szóló tájékoztatót, és az előállítás idejéről szóló igazolást megkapta.

Az előállítás oka 2011. július 1-jén 14 óra 10 perckor megszűnt, akkor a panaszos szabadon bocsátása megtörtént.

5) Az előállítás végrehajtásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás alapján az igazoltatás, az átvizsgálás és az előállítás jogszerű, szakszerű és arányos volt.

6) a) A rendőrség megküldte a panaszos mint előállított személy részéről tett – azonos tartalmú – nyilatkozatokat. Az elsőn 11 órai, a másodikon 14 óra 10 perces dátum szerepel. A dokumentumok szerint az előállítás várható időtartama 8 óra. A panaszos úgy nyilatkozott, hogy folyamatos kezelést és orvosi felügyeletet igénylő, illetve fertőző betegsége nincs, sérülése az előállítás során nem keletkezett. Azon kérdésnél, hogy az előállítással kapcsolatban panasz van-e, a „nincs” szót kézzel bekarikázták. Azon rovatnál pedig, hogy az előállítással, valamint az előállító helyiségben történő elhelyezéssel, illetve az ott-tartózkodással kapcsolatos jogairól és kötelezettségeiről, valamint jogorvoslati lehetőségeiről szóló tájékoztatás megtörtént-e, az „igen” szót karikázták be. A panaszos mindkét nyilatkozatot aláírta.

b) A hozzátartozó értesítésével kapcsolatos nyilatkozatra azt vezették rá, hogy a panaszos nem kíván senkit értesíteni. A nyilatkozatot a panaszos aláírta.

7) Az előállítás időtartamáról szóló igazolás alapján a személyi szabadságot korlátozó intézkedés az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja alapján 2011. július 1-jén 11 órától 14 óra 10 percig tartott. A panaszosnak az előállítás tartama alatt sérülése nem keletkezett, az előállítással szemben panasszal „nem él” válasz van bekarikázva. A dokumentum tartalmazza – más jogvédő szervezetek mellett – a Testület elérhetőségeit. A dokumentumot a panaszos aláírta.

8) A panaszossal szemben történt első rendőri intézkedés során RK lapot is kitöltöttek, amelyben a személyazonosító adatokon kívül az szerepel, hogy 2011. július 1-jén 10 óra 8 perckor a rendőr igazoltatta a panaszost a Cs. város F. utcán a 100 forintos üzletben. A panaszos a körözési rendszerben ellenőrizve lett, negatív eredménnyel.

9) A rendőrség továbbította a Testület részére a panaszossal szemben történt rendőri intézkedés napján készített hivatalos feljegyzést, amelynek tartalma lényegileg megegyezik az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben [állásfoglalás II. rész 3) pont] írtakkal.

10) A panaszos lakásában a rendőrség házkutatást tartott.

a) A házkutatásról szóló jegyzőkönyv tanúsága szerint a kényszerintézkedés 2011. július 1-jén 13 óra 40 perctől 13 óra 48 percig tartott. A panaszos tagadta, hogy nála bűncselekményből származó dolgok vannak. A rendőrök átkutatták a lakást, a házkutatás azonban nem vezetett eredményre. A jegyzőkönyv tanúsítja, hogy a nyomozó hatóság eljáró tagjai felhívták a panaszos figyelmét, hogy a kényszerintézkedés módja ellen a Be. 196. §-a alapján panasznak van helye, amit a Cs.-i Rendőrkapitányságnál célszerű előterjeszteni.

b) A panaszost a lakásában tartott házkutatás alkalmával a Cs.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának r. zászlós nyomozója és a r. főhadnagy főnyomozója tanúként hallgatta ki a panaszost a Btk. 316. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés 1. fordulata szerint minősülő lopás vétségének megalapozott gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen folyamatban levő büntetőeljárásban. A kézzel készített jegyzőkönyv tanúsága szerint a panaszos kihallgatása 13 óra 50 perctől 14 óra 10 percig tartott.

A panaszos vallomásában előadta, hogy nem emlékszik már arra, hogy 2010 augusztusában kivel, mikor és merre volt, de elmondta, hogy ideje nagy részét a feleségével tölti. Sem neki, sem a feleségének nincs jogosítványa. Cs. városba havonta egy alkalommal jár, ott leginkább vásárolni szokott. Lakóhelyéről autóval viteti át magát a személyi fuvarozóval, vagy nagyon ritkán testvérével. Mindkettőjüknek piros Ladájuk van. A panaszos elmondta, hogy a B. Áruházba is szokott járni, mivel hangfalakat épít, amibe az alkatrészeket ott veszi. Kijelentette, hogy az üzletből soha nem lopott. A panaszos büntetett előéletű, de korábban sem követett el bolti lopásokat.

A kihallgatást végző nyomozó a panaszos elé tárta az áruházi biztonsági kamera felvételeit. A panaszos a felvételek megtekintése után úgy nyilatkozott, hogy „ledöbbsent”, mert az ott szereplő férfi hasonlít rá, de az nem ő. Neki nincs ilyen kinézetű rokona, és a videofelvételen látható nőt sem ismerte fel a panaszos.

c) A házkutatás elrendeléséről utóbb határozatot hoztak. Ennek indokolása szerint a házkutatást azért rendelték el, mert a nyomozás során beszerzett adatok alapján feltehető volt, hogy a panaszos ingatlanának területén bűncselekményből származó dolog található. A határozat szerint továbbá a panaszos úgy nyilatkozott, hogy a határozatot vele közölték, és annak egy példányát átvette. A panaszos azzal szemben panasszal nem kívánt élni. A panaszos aláírta a határozatot.

11) a) A rendőrség továbbította a Testület részére a lopás vétsége miatti büntetőügyben a 2011. július 1-jén elrendelt, nyomozás folytatásáról szóló határozatot. A határozat indokolási része az előzőekben ismertetettekhez képest többlet információt nem tartalmaz.

b) A Cs.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának 2011. július 4-ei feljegyzése szerint a rendőrkapitányság r. zászlós nyomozója a panaszos és felesége előállítását követően az áruház kamerafelvételeit szemrevételezte, és megállapította, hogy a panaszos felesége egyáltalán nem hasonlít az elkövetővel együtt érkező hölgyre, mivel annál alacsonyabb, valamint testalkata teltebb. Az eljárás során kétséget kizáróan megállapították, hogy nem a panaszos felesége látható az áruház biztonsági felvételein.

Az is megállapítást nyert, hogy a panaszos testalkata a felvételen szereplő ismeretlen személlyel hasonló, de a felvételen látható, hogy „az elkövető törzse, illetve hasa nagyobb”, továbbá a felvételen látható személy járása nem megegyező a panaszos férjével. A felvétel kielemezése során a r. zászlós azt is megállapította, hogy az elkövető személy tarkója egyenes vonalú, míg a panaszosé jóval ívesebb (kerekebb). A felvétel megtekintését és kielemezését követően kétséget kizáróan megállapításra került, hogy a felvételen lévő ismeretlen elkövető személye nem egyezik meg a panaszossal.

c) A nyomozó hatóság 2011. július 5-ei keltezéssel ismételen a nyomozás felfüggesztéséről döntött.

A határozat indokolásának a panasz szempontjából releváns része szerint a nyomozás során az áruházbiztonsági kameráinak felvételeit kielemezve kétséget kizáróan megállapítást nyert, hogy az alkalmazott által felismerni vélt személyek nem a kamera által rögzített személyek.

12) A Testület felvilágosítás kérése alapján a panaszossal szemben intézkedő rendőrök nyilatkoztak a sérelmezett rendőri intézkedés részleteit illetően.

a) A Cs.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Alosztály r. törzsőrmester járórának meghallgatásáról készült jegyzőkönyve az alábbi információkat tartalmazza.

A rendőr 2011. július 1-jén gépkocsizó járőrszolgálatot látott el a r. törzszakoszlóssal, amikor az ügyeletes tiszt utasítására megjelentek a Cs. város F. utcán található 100 Ft-os boltban. Az eredeti bejelentés a B. üzletből szült, mivel ott ismerték fel a panaszost és feleségét „egy korábbi bűncselekményből kifolyólag”. Onnan azonban átmentek időközben a 100 forintos boltba.

A rendőrök az utasításnak megfelelően bementek a 100 forintos boltba és igazoltatták a panaszost és feleségét. A napszaknak megfelelően köszöntek és közölték velük, hogy igazoltatni fogják őket. A r. törzsőrmester és az igazoltatottak ismerik egymást, egy településen laknak.

Az ügyeletes utasítása az volt, hogy igazoltassák a panaszost és feleségét, és az adataik rögzítése után engedjék tovább őket. Az igazoltatás általános igazoltatás volt.

Amikor a rendőrök beérkeztek a rendőrkapitányságra, a Közrendvédelmi Alosztály vezető-helyettese közölte velük, hogy a személyeket elő kellett volna állítaniuk, ezért utasította őket, hogy állítsák elő a panaszost és feleségét. Mivel a r. törzsőrmester ismerte azt a férfit, aki a panaszost és feleségét fuvarozta, és a telefonszámát is tudta, felhívta, hogy merre tartózkodik. Innen tudta meg, hogy a L. áruháznál vannak. A rendőrök odamentek és az áruházban megtalálták a keresett személyeket. A járőr közölte velük, hogy előállítják őket a rendőrkapitányságra, mivel bűncselekmény elkövetésével gyanúsíthatók. Megengedték nekik, hogy a vásárolt árut kifizessék és bepakolják a fuvaros kocsijába.

A panaszos és felesége együttműködők voltak, azonban miután bepakoltak az autóba, akkor a panaszos felesége fenyegetni kezdte a járőrt, hogy „meg fogja ezt banni”, és nem fog vele menni. A feleség kiabált a rendőrrel, míg ő normális, de határozott hangon válaszolt, majd

kissé felemelve a hangját – hogy a panaszos is hallja a kiabálásától – közölte vele, hogy amennyiben nem hajlandó önként menni, kényszerítő eszközt fognak alkalmazni. A panaszos végig normálisan viselkedett.

A panaszos az igazoltatás során önként átadta a személyi igazolványát, mást nem is kértek tőle.

A r. törzsőrmester továbbá úgy nyilatkozott, hogy a panaszos nem mondta, hogy panasszal kíván élni az előállítás miatt. Ennek ellenére a tájékoztatást megkapta és az előállításról kiállított igazoláson is megmutatta a rendőr, hogy hol lehet panaszt tenni. Ennek tényét az igazolás átvételekor el is ismerte. A nyilatkozaton is szerepel az, hogy a jogairól, kötelezettségeiről történő tájékoztatást megkapta-e. Ezt is aláírta a panaszos azzal, hogy „igen”.

A r. törzsőrmestertől és társától a nyomozók átvették a panaszost és feleségét, akiket nem helyeztek el előállító helyiségben. A panaszos vigyázásával a rendőrt egyébként nem bízták meg. A rendőr emlékezete szerint a panaszos az előállítás ideje alatt vizet kért és kapott is. A panaszos más személy kiértesítését az előállításról nem kérte. A rendőr a házkutatáson nem volt jelen, arról nem tudott nyilatkozni.

A rendőr továbbá előadta, hogy az ő hangnemek végig normális volt, ellentétben a panaszos feleségével, aki az utcán kiabált velük.

b) A Cs.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály r. törzsszázlós szolgálatirányító parancsnokának előadása a r. törzsőrmester járőr nyilatkozatával [állásfoglalás II. rész 12) a) pont] nagymértékben egyezik, illetve az alábbi kiegészítéseket és pontosításokat tartalmazza.

A panaszossal szembeni első intézkedés során igazoltatást foganatosítottak az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján – közölték vele, hogy „általános igazoltatás” történik –, majd adatait lekérdezték a körözési rendszerben, illetve rögzítették a további eljárási cselekmények megkönnyítése érdekében.

A második esetben a Bűnügyi Osztálytól szerzett információ alapján, az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja szerinti okból foganatosították a panaszossal szembeni személyi szabadságot korlátozó intézkedést, és közölték vele, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt állítják elő a rendőrkapitányságra. Az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése alapján ruházátvizsgálatot végeztek a panaszossal szemben, ami nem járt a testfelület érintésével. Később pedig jegyzőkönyvön átvették, majd pedig visszaadták a lefoglalt tárgyakat; azok hiánytalan meglétét a panaszos aláírásával elismerte.

Az eljárási cselekmények folyamatossága miatt az előállító helyiségbe történő elhelyezésre nem volt szükség. A r. törzsszázlós adta meg a panaszos részére az előállított jogokról és kötelezettségeiről szóló tájékoztatást, amit a formanyomtatvány kitöltése és annak általa történt elolvasása után saját kezű aláírásával elismert. Arra a kérdésre, hogy a jogorvoslati jogról való kioktatása a panaszosnak megtörtént-e és milyen formában, a r. törzsszázlós előadta, hogy ő adott a panaszos részére a felvilágosítást „jogaival és kötelezettségeivel

kapcsolatban”, amit ő a formanyomtatvány kitöltése és annak általa történt elolvasása után saját kezű aláírásával elismert. A nyomtatvány elolvasása és aláírása előtt panasszal nem élt.

A r. törzssászlós úgy nyilatkozott, hogy a panaszos az általuk foganatosított intézkedés ideje alatt étkezési és ivóvíz fogyasztási szándékot nem jelzett. A panaszos az előállításhoz csatolt hozzátartozó kiértesítéséről szóló nyomtatványon nem kérte hozzátartozója kiértesítését, amit egyébként aláírásával elolvasás után hitelesített.

A r. törzssászlós továbbá meghallgatása során előadta, hogy – a rendőri intézkedés időpontjában hatályban levő – a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendeletben (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) leírtak szerint udvarias, határozott érthető, tömör és lényegre törő hangnemet használtak mindketten a panaszossal szemben. Semmilyen sértő, bántó kifejezés nem hangzott el a panaszosok irányába. A panaszos és férje azonban a r. törzsőrmesterrel szemben arrogáns, sértő kijelentéseket tettek az intézkedés során, amely a rendőr feltételezése szerint arra vezethető vissza, hogy a r. törzsőrmester cs.-i lakos, és neki kellett intézkedni velük szemben.

c) A Cs.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának r. főhadnagy főnyomozója is nyilatkozott a rendőri intézkedés részleteit illetően. A meghallgatásáról készült jegyzőkönyv az alábbi többlet információkat tartalmazza.

A kérdéses napon 8 órától 20 óráig szolgálatot látott el a Cs.-i Rendőrkapitányságon, a r. zászlós nyomozóval együtt, amikor a délelőtti órákban az ügyeletvezető arról tájékoztatta, hogy egy férfi (a B. Áruház alkalmazottja) tett bejelentést a rendőrkapitányságra, amely szerint a munkahelyén, az áruházban látott két személyt vásárolni a bejelentést megelőzően, akiket felismert, hogy 2010-ben telefonlopást követtek el ott. Az ügyeletvezető elmondta, hogy a két személyt a Közrendvédelmi Osztály járőrei előállították a rendőrkapitányságra. Ezt követően a r. főnyomozó és a nyomozó megállapította, hogy büntetőeljárás volt folyamatban a bejelentésben elmondott lopás miatt. Az ügyet a segédhivatalból kikérték, és áttanulmányozták. Az ügyben bűnjelként szerepelt az áruház biztonsági kamerája által az elkövetés idején készült felvételt tartalmazó CD lemez, amit megtekintettek. A felvételen látszik, hogy „egy középkorú, köpcös, kopasz férfi” az üzletvezető asztaláról eltulajdonította annak mobiltelefonját. A férfival az üzletbe érkezett és távozott „egy alacsony, vékony testalkatú fiatal nő”, akinek a felvétel alapján tudomásának kellett lennie a bűncselekmény elkövetéséről. A rendőrök megállapították azt is, hogy a két előállított személy (a panaszos és felesége) cs.-i lakosok.

A panaszost (és feleségét) a jelentésíró helyiségbe előállították elő. A panaszos feleségét tanúként kihallgatták. A kamera felvétel megtekintését követően egyértelmű volt, hogy a felvételen levő hölgy nem azonos a panaszos feleségével, mert ő magas, telt alkatú, illetve időskorú. A férfi viszont, aki a bűncselekményt elkövette, nagyon hasonló volt a panaszoshoz.

Mivel a felvétel alapján gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy a panaszos bűncselekményt követett el, ezért házkutatást foganatosítottak nála. A főnyomozó és a nyomozó a panaszost szolgálati gépkocsival a lakásához szállították, ahol halasztást nem tűrő nyomozati cselekményként házkutatást tartottak, ami eredményre nem vezetett. A házkutatást követően lakcímén „kézzel” kihallgatták tanúként a panaszost, aki a bűncselekmény elkövetését

tagadta. A kihallgatás megkezdése előtt a Be. szerint szükséges figyelmeztetéseket közölték vele. A kihallgatást követően a panaszost szabadon bocsátották.

A házkutatás megkezdése előtt határozatot nem adtak át a panaszosnak, mivel időhiány miatt halasztást nem tűrő nyomozati cselekményként végezték el a kényszerintézkedést. Arról jegyzőkönyv készült, melynek másolati példányát viszont a panaszosnak átadták. A panaszos a házkutatás ellen panasszal nem élt. 2011. július 5-én a házkutatási határozatot az előadó elkészítette, és kézbesítette a panaszosnak.

d) A Cs.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának r. zászlós nyomozóját is meghallgatta az elöljárója a panaszolt rendőri intézkedés illetően. A r. zászlós meghallgatása során a r. főhadnagy főnyomozó nyilatkozatával [állásfoglalás II. rész 12) c pont)] lényegileg azonos tartalmú vallomást tett.

13) A rendőrség továbbította a Testület részére a rendőri intézkedéssel összefüggő rádióforgalmazás hanganyagát.

A hanganyag tanúsága szerint 2011. július 1-jén 10 óra 10 perckor az intézkedő rendőr lekérdezi a panaszos feleségének adatait. Az ügyeletes elmondja a személyazonosító adatokat, és közli, hogy a személy a körözésben nem szerepel. 10 óra 12 perckor a rendőr lekérdezi a panaszos adatait, amire az ügyeletes szintén elmondja a személyazonosító adatokat, illetve közli, hogy a körözésben nem szerepel. Az ügyeletes továbbá közli, hogy további intézkedésre nincs szükség, és a r. törzsőrmestert várják a rendőrkapitányságra, kihallgatásra.

Ezt követően, 10 óra 15 perckor az ügyeletes utasítja a rendőröket, hogy menjenek vissza, keressék meg a panaszost és feleségét.

10 óra 46 perckor a fuvaros gépkocsiját is lekérdezik a rendszerben, amit rendben találják.

10 óra 42 perckor az ügyeletes utasítja a rendőröket, hogy állítsák elő a panaszost és feleségét a rendőrkapitányságra.

III.

A panaszos sérelmezte beadványában a rendőrök szolgálati fellépésének módját (azt, hogy nem azonosították magukat), a kétszeri igazoltatását, adatainak lekérdezését és rögzítését, előállítását, az előállított jogairól és a panasztételi lehetőségéről való tájékoztatás elmulasztását. A panaszos sérelmezte továbbá a lakásában tartott házkutatás elrendelését és körülményeit.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a rendőri intézkedés időpontjában hatályos törvény, a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. §-ának (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz és az abból levezethető jó hírnévhez, az 55. § (1) bekezdése szerinti személyes szabadsághoz, az 59. §-ának (1) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez, valamint az 57. §-ának (5) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként vizsgálta, hogy a panaszossal szemben a rendőrségre érkezett állampolgári bejelentés alapján a rendőri fellépés jogszerűen történt-e.

Az Rtv. 1. §-ának (1) bekezdése meghatározza, hogy a rendőrség feladata – többek között – a közbiztonság és a közrend védelme. Az 1. § (2) bekezdésének 1. pontja értelmében a rendőrség az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési [...] feladatkörében általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését és felderítését. A rendőri feladatok ellátásának és az utasítások teljesítésének kötelezettségéről az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmességni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

A rendőr intézkedési kötelezettségével összefüggésben az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van. Az intézkedési kötelezettségről a Szolgálati Szabályzat 3. §-ának (1) bekezdése azt tartalmazza, hogy: „Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.”

A rendőrségi iratok szerint a rendőri fellépés ténybeli alapját az szolgáltatta, hogy a Cs.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályán vagyron elleni bűncselekmény (lopás vétsége) elkövetése miatt nyomozás folyt, azonban – mivel az elkövető kiléte a nyomozásban nem volt megállapítható – azt felfüggesztették. A rendőrségre bejelentés érkezett a bűncselekmény sértettje részéről, hogy egyik alkalmazottja a bűncselekményt rögzítő kamerafelvétel alapján az üzletükben vásárló panaszosban és feleségében felismerte az elkövetőket. A sértett bejelentése alapján került a rendőrség látókörébe a panaszos és felesége.

A Testület megítélése szerint egy holtpontra jutott nyomozás esetében a sértett személyétől érkező bejelentés alapján a rendőr a közrend, közbiztonság védelme érdekében jogosult és egyben köteles is intézkedni, illetve intézkedést kezdeményezni. Mivel pedig az elsődleges ellenőrzés (igazoltatás) alapján a panaszosnál a bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúját egyértelműen megállapítani vagy kizárni nem lehetett, de az elkövetés gyanúja vele szemben fennállt – szükségessé vált egyes nyomozati cselekmények (kihallgatás, videofelvétel alapján azonosítás, házkutatás) elvégzése.

A rendőrség által hivatkozott adatok megfelelő alapot nyújtottak az Rtv. 13. §-a szerinti intézkedési kötelezettségre, az ismeretlen tettes által elkövetett bűncselekmény miatti rendőri fellépésre.

2) A panasz szerint a rendőrök sem az első, sem a második intézkedés alkalmával nem közölték nevüket, nem mutatták fel azonosító jelvényüket és szolgálati igazolványukat.

Az Rtv. 20. §-a tartalmazza a rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket, amelynek az a célja, hogy a rendőri intézkedések, eljárások során minden

esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza.

Az Rtv. 20. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrt intézkedése során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (pl. azonnali beavatkozás, fellépés szükséges), ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A szolgálati fellépés módját a Szolgálati Szabályzat 4. §-a részletezi. Annak (1) és (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha annak eredményességét nem veszélyezteti – a napszagnak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel, tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja, kivéve, ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (ez esetben azt az intézkedést követően kell megtenni).

A Testület a felvilágosítást kérő levélben kifejezetten kérte, hogy a panaszossal szemben intézkedő rendőrök nyilatkozzanak a szolgálati fellépés módja és az azonosításra vonatkozó kötelezettségek megtartása tekintetében. Ennek ellenére a r. törzsszázlós szolgálatirányító parancsnok egyáltalán nem nyilatkozott ebben a kérdésben, míg a r. törzsrőmester járőr vallomásában is csupán annyi szerepel, hogy a napszagnak megfelelően köszöntek és közölték, hogy igazoltatják a panaszost és feleségét.

A Testület gyakorlata szerint, amennyiben a rendőrség nem cáfolja a panaszos állítását – illetőleg a rendelkezésre álló körülmények nem támasztanak kétséget azzal kapcsolatban –, úgy a Testület a döntését a panaszosi állításra alapozza. A Testület a panasz ezen része tekintetében ezért a panaszos állítását fogadta el. A Testület megállapította továbbá azt is, hogy a megismert adatok szerint nem állt fenn olyan körülmény, ami a rendőri intézkedés eredményességét akár az első, akár a második alkalommal veszélyeztette volna, és ami miatt a rendőrök csak az intézkedés befejezésekor teszik meg az azonosításra szolgáló lépéseket.

A Testület megítélése szerint az intézkedő rendőrök az azonosításra előírt kötelezettségüket nem teljesítették. A Testület a mulasztás miatt megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának csekély fokú sérelmét. Az azonosításra vonatkozó kötelezettség egyébiránt abban az esetben is fennáll, ha – ahogyan a jelen esetben is történt – a rendőr és az intézkedés alá vont személy korábbról ismerik egymást.

3) A panaszos első és második ízben történt igazoltatásával, adatainak leellenőrzésével és rögzítésével kapcsolatban a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából,

közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

a) A panaszos első ízben történt igazoltatása tekintetében az elsődleges dokumentum az RK lap, amelyen nem szerepel az igazoltatás indoka, csak a ténye. Az intézkedő rendőrök utóbb tett vallomásában az szerepel, hogy első alkalommal az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján – fordulatot nem jelöltek meg – történt az igazoltatás, és a panaszossal „általános igazoltatást” közöltek.

A Testület – az állásfoglalás III. rész 1) pontjában írtakkal összhangban – úgy ítélte meg, hogy a panaszos igazoltatására jogszerűen került sor. A panaszos ugyan kifejezetten nem sérelmezte, hogy az igazoltatás jogszabályi alapját nem közölték vele a rendőrök, azonban a Testület megjegyzi, hogy a megismert adatok alapján az igazoltatás a közrend, közbiztonság védelme érdekében, illetve bűnüldözési célból [Rtv. 29. § (1) bekezdés 1. és 4. fordulat] egyaránt indokoltnak tekinthető.

Az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdése szerint az igazoltatás során rögzíteni kell – ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.

A Szolgálati Szabályzat 38. §-ának (1) bekezdésének 4. mondata továbbá úgy rendelkezik, hogy az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, illetőleg – szükség szerint – a személyi adat- és lakcím nyilvántartásban, vagy az okmány-nyilvántartásban. Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése szerint továbbá az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az igazoltató lapon rögzíteni kell annak az igazoltatottnak az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.

A rendőrök úgy nyilatkoztak, hogy az első alkalommal történt igazoltatás során lekérdezték a panaszos adatait a körözési rendszerben, és „a további eljárási cselekmények megkönnyítése érdekében” rögzítették RK lapon.

Jelen esetben a „további intézkedés” egy bűncselekmény miatt folyt eljárásban az elkövető személyének tisztázása érdekében végzendő cselekményeket jelentette. A Testület ezért elfogadta a rendőrség érvelését.

A Testület megállapítása szerint a panaszos első ízben történt igazoltatása, adatainak lekérdezése és rögzítése jogszerűen és megfelelő indok alapján történt, ami nem sértette a panaszos személyes adatok védelméhez való jogát.

b) A panaszos második alkalommal történt igazoltatásával kapcsolatban az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés azt tartalmazza, hogy azt az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés 1. fordulata alapján, az a közrend védelme érdekében foganatosították a rendőrök. A r. törzsőrmester és a r. törzssászlós meghallgatásuk során egyezően úgy nyilatkoztak, hogy a

Közrendvédelmi Alosztály vezető-helyettese szerint elő kellett volna állítani a panaszost (és feleségét), ezért kutatták fel őket és vonták ismét intézkedés alá.

A Testület a rendelkezésére bocsátott adatok (lopás vétsége miatt indult, és időközben holtpontra jutott nyomozás, azzal összefüggésben a rendőrségre érkezett bejelentés ellenőrzése, a panaszos kizárása) alapján arra a következtetésre jutott, hogy az igazoltatás indokaként helyesebb lett volna az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés 4. fordulata (bűnüldözési cél) hivatkozniuk az intézkedő rendőröknek. A Testület ugyanakkor azt állapította meg, hogy a közrendvédelmi és a bűnüldözési cél végeredményben azonos érdeket szolgálnak, ezért a panaszos második alkalommal történt igazoltatása jogszerűen történt.

A Testület megállapítása szerint a második igazoltatás a panaszos személyes adatok védelméhez való jogát jogszerűen korlátozta, illetve az intézkedés jogcímének pontatlan megjelölése miatt nem sérült a tisztességes eljáráshoz való joga.

4) A Testület vizsgálta a panaszos előállításának jogszerűségét, indokoltságát és annak egyes körülményeit is, melynek során az alábbi megállapításokat tette.

a) Az Rtv. 33. §-ának (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az előállítás okait. Ezek közül az előállítás okaként az annak végrehajtásáról szóló jelentésben az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontját jelölték meg, amely szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható. A Testület rendelkezésére bocsátott többi rendőrségi dokumentum is ezt az előállítási okot tartalmazza.

Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja (aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható) szerinti előállítási okkal kapcsolatban a Testület utal eddigi gyakorlatára, amely szerint ilyenkor a bűncselekményre, illetőleg az elkövetőre utaló körülményeket és a gyanú megalapozottságát vizsgálati körébe annak ellenére vonja, hogy magának a bűncselekményi tényállásnak a minősítésére és a büntetőjogi felelősség megállapítására nincs hatásköre. Ennek indoka, hogy a bűncselekményre (és az elkövetőre) utaló körülmények vizsgálata nélkül a Testület kontrollja az ilyen indokkal előállított személyek esetén teljesen kiüresedne. Ezért a Testület vizsgálja, hogy az előállításhoz szükséges mértékű gyanú – amely kisebb fokú a büntetőeljárásban megkövetelt gyanúhoz képest – az előállítás megkezdésekor fennállt-e.

A rendőrségi dokumentumok szerint egy 2010 augusztusában elkövetett bolti lopás miatt ismeretlen tettes ellen nyomozást rendeltek el, azonban – mivel az eljárásban az elkövető kiléte nem volt megállapítható – a nyomozó hatóság a nyomozást felfüggesztette. A panaszossal szembeni rendőri intézkedés napján a bűncselekmény sértettje arról tett bejelentést, hogy az egyik bolti alkalmazott a bűncselekményt rögzítő bolti kamera felvételén látott elkövetőket vélte az áruházban aznap vásárló személyekben felfedezni. E bejelentés alapján intézkedtek a panaszossal és feleségével szemben.

A Testület megítélése szerint a rendőrség megfelelő körültekintéssel járt el, amikor elsőként csak a nyilvántartásokban ellenőrizték le a panaszos (és felesége) adatait. A felvételt megtekintve a rendőrség úgy ítélte, hogy az igazoltatott férfi (a panaszos) nagyon hasonlít a férfi elkövetőre. Ezen előzmények után – mivel az elsődleges ellenőrzések alapján a panaszosnál (és feleségénél) a bűncselekményre vonatkozó megalapozott gyanút

egyértelműen megállapítani vagy kizárni nem lehetett – a Testület megállapítása szerint az előállításhoz szükséges mértékű gyanú fennállt.

A Testület megállapította, hogy a panaszos előállítására megfelelő jogalap birtokában és indokoltan került sor, amellyel személyes szabadsághoz való jogát jogszerűen korlátozták.

Az előállítás kapcsán a Testület vizsgálta az intézkedés arányosságát is, tekintettel arra, hogy a rendőrség az előállítás egyik mérlegelés szerinti okára hivatkozva fogatosította a panaszossal szembeni személyi szabadságot korlátozó intézkedést. [Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdésében rögzített okok tekintetében a törvényi szóhasználat („előállíthatja”) az intézkedő rendőrnek mérlegelési lehetőséget biztosít.] Az arányosság követelményét az Rtv. 15. §-a úgy határozza meg, hogy több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással jár.

A rendelkezésre bocsátott rendőrségi dokumentumok alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a rendőrség a panaszosra és feleségére vonatkozó bejelentést a lehetőségekhez mérten gyorsan ellenőrizte, és elfogadta azt, hogy a bűncselekmény megalapozott gyanúját kizárni csak egyes bizonyítási cselekmények (kihallgatás, házkutatás) elvégzésével lehetett, ezért a panaszosnak is érdeke fűződött azok mielőbbi fogatosításához. A fentiek miatt jelen esetben az előállítástól nem is tekinthetett volna el a rendőrség. **A Testület megítélése szerint a panaszos előállítása arányosnak tekinthető.**

b) Az előállítás időtartamáról szóló igazolás tanúsága szerint a panaszos előállítása 2011. július 1-jén 11 órától 14 óra 10 percig tartott.

Az előállítás időtartamával kapcsolatban az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése azt tartalmazza, hogy a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja.

A rendőrségi dokumentumok egybevetése alapján 11 órától 11 óra 42 percig a panaszos igazoltatására, átvizsgálására, rendőrkapitányságra való beszállítása, valamint a szükséges dokumentumok (jelentés, nyilatkozatok) elkészítése történt. 11 óra 42 perctől a Bűnügyi Osztály r. főhadnagy nyomozója átvette a panaszost a további szükséges eljárások lefolytatása érdekében. Időközben történt meg a panaszos feleségének tanúkenti kihallgatása és a videofelvétel megtekintése. A panaszost a nyomozó és a főnyomozó a lakására szállította, ahol 13 óra 40 perctől 13 óra 48 percig házkutatást folytattak le. Szintén a panaszos lakásán 13 óra 50 perc és 14 óra 10 perc között a panaszost tanúként hallgatták ki, amiről kézzel készítették jegyzőkönyvet. 14 óra 10 perckor bocsátották szabadon a panaszost.

A Testület megállapítása szerint az előállítás időtartama az intézkedések és nyomozati cselekmények (házkutatás, tanúkihallgatások) elvégzéséhez szükségesnél hosszabb ideig nem tartott, ezért a rendőrség nem korlátozta aránytalan mértékben a panaszos személyes szabadsághoz való jogát.

c) A panaszos nagyon rosszul élte meg az áruházból való előállítását, mert vele egy faluban élők is tartózkodtak ott, és bűnöző módjára kísérték.

A fentiek alapján jogszerűnek értékelt rendőri intézkedés szükségszerű és elkerülhetetlen velejárója volt, hogy a panaszost az áruházból – ahol nyitvatartási időben mások is tartózkodtak – előállították.

A Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszossal szembeni intézkedés jogszerűsége és indokoltsága miatt – bár a panaszos kellemetlennek tartotta azt – az áruházból történt előállítás a jó hírnévhez való jogát jogszerűen korlátozta.

5) A panaszbeadvány szerint a panaszost az előállítás okáról ugyan szóban tájékoztatták, azonban előállítotti jogairól és a panasztétel lehetőségéről nem.

a) Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése kimondja, hogy az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés azt tartalmazza csak, hogy a panaszos az előállítás okáról szóló tájékoztatást megkapta. A „nyilatkozat az elfogott, előállított, elővezetett személy részéről” elnevezésű dokumentum tanúsága szerint a panaszos „az előállítással, valamint az előállító helyiségben történő elhelyezéssel, illetve az ott-tartózkodással kapcsolatos jogairól és kötelezettségeiről szóló tájékoztatás megtörténte rovatnál az „igen” szót jelölték meg, és azt a panaszos aláírta. A panaszossal szemben intézkedő r. törzsőrmester a rendőri intézkedés részleteiről történt meghallgatásakor az említett nyilatkozatra utalt, miszerint a panaszos megkapta a tájékoztatást a jogairól és kötelezettségeiről, és azt alá is írta. A r. törzsszászlós pedig úgy fogalmazott, hogy ő adta meg a panaszos részére az előállítotti jogokról és kötelezettségeiről szóló tájékoztatást, amit a formanyomtatvány kitöltése és elolvasása után saját kezű aláírásával elismert.

A Testület az előállítotti jogokról és kötelezettségekről való rendőrségi kioktatás megtörténte tekintetében a rendőrség állítását tartotta meggyőzőbbnek, figyelemmel arra, hogy a panaszos annak megismerését aláírásával is tanúsította. A Testület megítélése szerint ezzel összefüggésben nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapjoga.

b) Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés nem tartalmaz információt a panaszjogról való kioktatás megtörténte tekintetében. A nyilatkozat szerint a jogorvoslati lehetőségekről szóló tájékoztatás megtörtént, amit a panaszos aláírásával tanúsított. Az előállítás időtartamáról szóló igazoláson a Testület elérhetősége – határidőre való utalás nélkül – egy sorban más jogvédő szervezetekével szerepel. A Cs.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele csupán annyit tartalmaz, hogy a nyomtatvány elolvasása és aláírása előtt a panaszos panasszal nem élt. A r. törzsőrmester a panaszjogról való tájékoztatás megtörténte tekintetében nem tett nyilatkozatot. A r. törzsszászlós ezzel szemben arra a kérdésre, hogy a jogorvoslati jogról való kioktatása a panaszosnak megtörtént-e és milyen formában, azt válaszolta, hogy ő adott a panaszos részére a felvilágosítást „jogaival és kötelezettségeivel kapcsolatban”, amit ő a formanyomtatvány kitöltése és annak általa történt elolvasása után saját kezű aláírásával elismert. A nyomtatvány elolvasása és aláírása előtt a panaszos panasszal nem élt.

A Testület jelen esetben felhívja a rendőrség figyelmét az előállítás időtartamáról szóló igazolás hiányosságára: önmagában a Testület elérhetőségére utalás – egy sorban más jogvédő szervezettel – anélkül, hogy a jogorvoslat benyújtásának határidejét megjelölnék, nem tekinthető a panasztételhez való jog lehetőségéről történő tájékoztatásnak.

A Testület a rendelkezésére álló információk alapján azt állapította meg, hogy a rendőri intézkedés napján a panaszjogról való tájékoztatás hiányosan történt meg, ami miatt csekély mértékben sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga. Ugyanakkor a panaszos a törvényes határidőn belül tudott panaszt tenni, ezért a jogorvoslathoz való joga nem szenvedett sérelmet.

6) A panaszos sérelmezte továbbá a lakásában tartott házkutatás elrendelését és körülményeit is, amellyel összefüggésben a Testület az alábbi megállapítást teszi.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el. Az Rtv. idézett rendelkezése szerint a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések tartoznak, amelyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel, más esetekben érdemi vizsgálatot nem folytathat.

Tekintettel arra, hogy a panasz ezen része büntetőeljárás kérdése, a Testületnek nincs hatásköre annak megítélésére. Ugyanakkor a Testület tájékoztatja a panaszost arról, hogy a házkutatás szabályait a Be. 149. §-a tartalmazza. Emellett a nyomozásról szóló IX. Fejezetben található a határozat nélküli nyomozási cselekmény elvégzésére (halaszthatatlan nyomozási cselekmény, 177. §) vonatkozó rendelkezés, továbbá ugyanezen fejezet IV. Címe biztosítja a nyomozás során a jogorvoslati lehetőségeket.

Jelen esetben a panaszost – mint a házkutatás elszenvedőjét – a Be. 195. §-a szerinti panaszjog illette meg. A Be. 195. §-ának (1) bekezdése értelmében ugyanis az, akire nézve az ügyész vagy a nyomozó hatóság feljelentés elutasításáról, a nyomozás részbeni mellőzéséről, felfüggesztéséről, illetve megszüntetéséről, kényszerintézkedés elrendeléséről (VIII. Fejezet), további vagyoni jogok vagy érdekek korlátozásáról, valamint vagyoni jellegű kötelezettségek megállapításáról hozott határozata közvetlen rendelkezést tartalmaz, a határozat ellen a közzétételétől számított 8 napon belül panasszal élhet.

A Be. idézett 195. §-ának (7) bekezdése továbbá a halaszthatatlan nyomozási cselekmények esetén is biztosítja a panasz lehetőségét. A Be. említett 177. §-a szerint a nyomozó hatóság az olyan kényszerintézkedéseket, amelyeknek elrendelésére egyébként jogosult – így többek között a 149. § szerinti házkutatást – halasztást nem tűrő esetben nyomban elvégezheti. Az eljárási cselekmény elrendeléséről előzetesen határozatot nem kell hozni, hanem elegendő az eljárási cselekményről készült jegyzőkönyvben a halaszthatatlanság tényét és az ezt megalapozó körülményeket feltüntetni.

A házkutatás során készült jegyzőkönyv tanúsága szerint a panaszos nem élt panasszal a végrehajtás módja ellen, majd az utóbb elkészült házkutatási határozat egy példányát is

kézbcsítették a panaszosnak, amely ellen a rendőrség tájékoztatása szerint a törvényes határidőn belül panasszal nem élt.

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos kétszeri igazoltatása, adatainak lekérdezése és rögzítése, előállítása jogszerűen történt. A rendőrök szolgálati fellépésének módja, illetve a panaszjogról való megfelelő kioktatás hiánya miatt ugyanakkor sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. Az egyes alapjogok sérelme összességében azonban nem érte el azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést fogyanatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2012. január 31.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag